

PREDILEC

SEPTEMBER 1982 – ŠT. 18

GLASILO DELAVCEV PREDILNICE LITJA

LETO XXIII

Končana je javna razprava o dokumentih za 10. kongres ZSS

Osnovne organizacije sindikata v Predilnici Litija so izvedle javne razprave o dokumentih za 10. kongres ZSS najprej v IO svojih OO. Povzetki teh razprav in ugotovitve so bile že objavljene v prejšnjih številkah Litijskega predilca.

Konferenca sindikata pa je organizirala 13. 9. 1982 razširjeno razpravo o teh dokumentih, ki je bila tudi končna vseh predkongresnih aktivnosti v naši delovni organizaciji.

Razpravi se je odzvalo le 22 članov naše delovne organizacije od skupno 56 povabljenih izmed predstavnikov DPO, strkovnih in vodstvenih delavcev in drugih.

Osnovni namen razprave je bil, da na podlagi poročil nekaterih strokovnih služb analiziramo stanje v naši delovni organizaciji in ga primerjamo z resolucijskimi usmeritvami, predlagamo morebitne spremembe in dopolnitve kongresnih dokumentov, ter sprejmemo na podlagi tega tudi

usmeritve za bodoče delo sindikata v delovni organizaciji.

Strokovni delavci so za razpravo pripravili analizo stanja v DO in primerjavo tega z resolucijo na naslednjih področjih:

– gospodarska stabilizacija in vključevanje v mednarodno delitev dela

– samoupravno sporazumevanje in družbeno dogovarjanje

– delegatski sistem in obveščanje

– delitev po delu in rezultatih dela

– spodbujanje odgovornosti delavcev za lastno zdravje.

Direktor kadrovske splošnega sketorja, tov. Primožič

Anton pa nam je obrazložil glavne spremembe in dopolnitve statuta ZSS, na kar pa nismo imeli pripomb.

V razpravi smo ugotovili, da od resolucijskih usmeritev v naši delovni organizaciji bistveno ne odstopamo, vsaj na teh področjih, ki smo jih analizirali, ne.

Sprejeli pa smo naslednje pripombe k resoluciji:

– V poglavju o obveščnosti delavcev je premajhna pozornost posvečena celovitemu obveščanju pred sprejemanjem odločitev. Kot sredstvo informiranja niso navedena delegatska gradiva kot pomembno sredstvo informiranja in menimo, da bi se morala izboljšati kvaliteta le-teh.

– Glede samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja mislimo, da mora sindikat v resoluciji izpostaviti, da se bo odločno zavzemal za dosledno uresničevanje samoupravnih sporazumov in

družbenih dogovorov in zahteval uveljavljanje odgovornosti za neizpolnjevanje, saj nima smisla, da določene sporazume in dogovore sprejemamo, pa jih ne izpolnjujemo.

– Menimo, da je potrebno dopolniti poglavje »Spodbujati odgovornost delavcev za lastno zdravje« za stavek: »Sindikat se bo zavzemal za razreševanje problematike invalidnih delavcev in delavcev z zmanjšano delovno sposobnostjo, da se bodo tudi ti s primernimi zaposlitvami enakopravno vključevali v pridobivanje dohodka.«

Na osnovi razprave in poročil pa smo sprejeli nekatere usmeritve za delo sindikata v naši delovni organizaciji:

– v sedanjem času težke gospodarske situacije mora sindikat dosledno vstrajati pri svojih odločitvah in se vključevati preko delegatskega sistema tudi v razprave na nivoju republike.

– zavzemati se mora za doseganje planskih ciljev v pogledu proizvodnje in za usklajeno rast dohodka in sredstev za OD.

– zavzemati se mora za vključevanje vseh delavcev v odločanje in za ustanovitev koordinacije družbeno političnih organizacij, ki bi opredeljevala, kdaj in kako zajeti v odločanje vse delavce.

– zavzemati se mora za boljše medsebojno informiranje z drugimi ozdi družbenopolitičnih organizacij, DPO in še zlasti z Občinskim svetom ZSS Litija in OK SZDL Litija.

– zavzemati se mora za pravilno tolmačenje predvidene reorganizacije, sektorja vzdrževanja in proizvodnega sektorja, in s tem za boljše kordinacijo dela med sektorjema.

– zavzemati se mora za skrajno varčevanje na vseh področjih porabe (surovin, rezervnih delov, delovnih naprav in priprav, zaščitnih sredstev...).

– zavzemati se mora za večjo disciplino in odgovornost na delovnih mestih (Nadaljevanje na 2. strani)

Jubilanti, ki so za dvajset let dela pri nas prejeli spominske ure. Od leve: Jože Poznajšek, Martin Perme, Marija Jamnik, Jože Mirtič, Francka Kres, Marija Skobe, Alojzija Berčon, Majda Koprivnikar, Janez Dragar, Marija Flus, Olga Dolganoč in Rozalija Bizjak. Na skrajni desni je predsednik delavskega sveta Mirko Lovše.

KONČANA JE JAVNA RAZPRAVA O DOKUMENTIH ZA 10. KONGRES ZVEZE SINDIKATOV SLOVENIJE

(Nadaljevanje s 1. strani)

in za poostreitev ukrepov za neizvajanje discipline.

— zavzemati se mora za dosledno spoštovanje in izpolnjevanje sprejetih samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov.

Razprava je pokazala na neodgovornost nekaterih predstavnikov družb.-političnih organizacij, predvsem pa članov IO OO sindikata, ki se razprave sploh niso udeležili.

Na osnovi razprave smo tudi ugotovili, da se v naši delovni organizaciji vstrajno približujemo resolucijskim usmeritvam sindikata, menim

pa, da moramo kljub zaostrenim gospodarskim razmeram v okviru sindikata in ostalih družbenopolitičnih organizacij še večjo skrb posvečati delovnemu človeku in reševanju vseh njegovih problemov. Težko gospodarsko situacijo delavci najprej občutijo in mislim, da bi moral biti sindikat tista družb.-politična organizacija, ki bo ostala na strani delavca in se borila za njegovo socialno varnost, da bodo delavci občutili vlogo sindikata v naši družbi, tako kot so jo že mnogokrat v zgodovini, v težkih razmerah dela in življenja. V. G.

RAZPRAVA S SESTANKOV OO ZK

Ocena gospodarske in samoupravno-politične situacije v naši delovni organizaciji

Komunisti delovne organizacije smo v septembru na sestankih osnovnih organizacij ocenili gospodarsko in samoupravno-politično situacijo v delovni organizaciji za prvo polletje letošnjega leta. To je naloga, ki jo opravljamo v skladu s sprejetim letnim programom dela osnovnih organizacij zveze komunistov.

Poslovni in proizvodni rezultati so nam za prvo polletje 1982 že znani, saj smo bili o doseženih uspehih poslovanja dovolj natančno obveščeni preko dnevnih informacij, tovarniškega glasila in preko sestankov samoupravnih delovnih skupin.

Kljub objektivnim težavam, predvsem pomanjkanju surovin, smo lahko z doseženimi uspehi zadovoljni.

Produkcija je bila v prvem trimesečju večja od produkcije v drugem trimesečju, v primerjavi s prvim polletjem 1981 pa se je proizvodnja povečala v predilnici za 1,2 % v sukalnici pa za 6,1 %.

Vzroke za manjšo produkcijo v drugem trimesečju je iskati v pomanjkanju delovne sile oziroma povečanih bolniških izostankih, kolektivnemu dopustu in občasno slabši kvaliteti surovin, smo ugotavljali komunisti v svoji oceni.

V 6 mesečnem obdobju smo pri proizvodnji preje realizirali 49 % od celotnega plana, pri proizvodnji sukanje preje smo plan realizirali 52 %, previte preje smo pro-

izvedli 45,5 % in efektne preje 57,7 % od planirane. Na podlagi teh kazalcev, smo komunisti ocenili, da je do konca leta pričakovati, da bomo zastavljeni cilj tudi dosegli seveda, če bo oskrba s surovinami zadostna in če nam bo uspelo zmanjšati bolniške izostanke s tem, da bomo več pozornosti namenili kontroli upravičenosti bolniškega staleža in če bomo še dosledneje izvajali sprejete smernice za stabilnejše gospodarjenje, ki jih je že v januarju 1982 sprejel delavski svet delovne organizacije.

Skladno s proizvodnimi uspehi so zadovoljivi tudi finančni rezultati, saj je celotni prihodek večji za 25 %, dohodek se je od lanskoletnega povečal za 19 %, za OD pa smo v prvem polletju namenili za 15 % več sredstev v primerjavi z istim lanskoletnim obdobjem.

V oceni samoupravnih družbenih odnosov, smo ocenjevali delo novoizvoljenih delegacij, ocenjevali smo obveščanje v delovni organizaciji, delo samoupravnih de-

lovnih skupin in delo družbeno-političnih organizacij, predvsem delo naše organizacije.

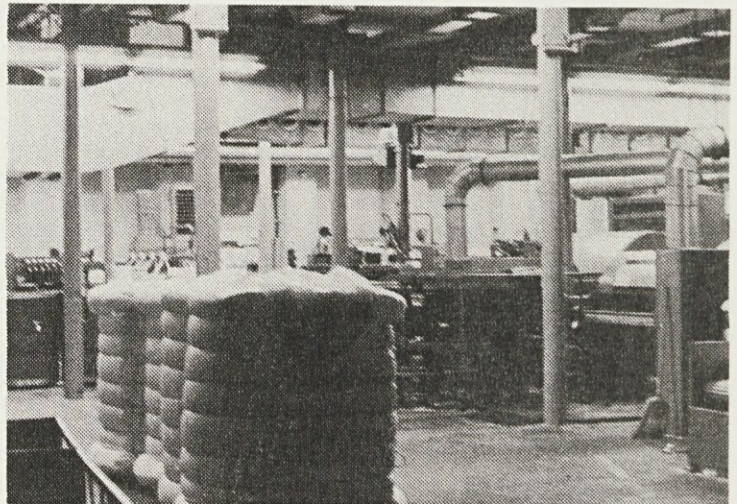
Delo delegacij je zažvelo, delegati se redno sestajajo pred sejami skupščin, kjer se seznanijo z vsebino gradiva in si po potrebi pridobijo mnenja delegatske baze oziroma sodelujejo z mentorji in strokovnimi službami. Ta oblika dela se je izkazala za primerno, saj so nekatera delegatska gradiva strokovno zahtevna in delegatom zato težko razumljiva. Pohvalno je, da se naši delegati redno udeležujejo sej skupščin SIS, kjer zastopajo stališča baze, manj učinkovite pa so še vedno povratne informacije.

S sprejemom pravilnika o samoupravnem obveščanju je bil storjen korak naprej. Še več pozornosti pa bi bilo potrebno posvetiti urejanju oglasnih desk, kot osnovni pogoj za dobro in pravočasno informiranje.

Izraženi pa so bili dvomi o vodenju sestankov samoupravnih delovnih skupin, predvsem se poraja vprašanje, ali so vsi vodji SDS sposobni, da delavcu posredujejo gradiva na kar najbolj razumljiv in delavcem sprejemljiv način. Zavedati se moramo, da ima preko 750 delavcev v naši delovni organizaciji osnovno šolo in manj in je vprašanje v koliki stvari, za katere imajo pravico odločanja. Zato je nazorno prikazana vsebina gradiva še toliko pomembnejša. Korak naprej bi bilo zato potrebno storiti pri izobraževanju vodij SDS. Pohvalne pa so tudi težnje odbora za obveščanje, da naj bodo predlogi za sprejemanje pripravljene z več možnimi rešitvami in s predvidenimi posledicami.

Ocenili smo, da delujejo DPO v delovni organizaciji še vedno premalo samoiniciativno. Predvsem komunisti smo se sestajali največkrat zato, da smo obravnavali dokumente za oba kongresa o. z. zato, ker smo razpravljali o sprejetih smernicah delovanja, ki so bile sprejete na programsko volilni konferenci občinske organizacije ZK. Zavedamo pa se, da naj bi komunisti aktivno delovali v svojem delovnem okolju, v samoupravnih organih in DPO.

V oceni smo zapisali tudi to, da je potrebno delavce obveščati o celoviti problematiki poslovanja v zoženih materialnih okvirjih, o možnih posledicah in potrebnih ukrepih, pa tudi s situacijami v drugih delovnih organizacijah in jih na ta način pripravljati na izredne akcije, kot je primer nadurnega dela. Prav tako je tudi res, da v naši DO kakšnih večjih problemov glede oskrbe s surovinami ali osebnimi dohodki delavci še nismo občutili, zato teže gospodarskih gibanj še nismo dojeli v celoti, saj bi težave začutili najprej pri osebnem dohodku ali pri odvijanju proizvodnje. Že v oceni gospodarskih dosežkov za leto 1981 smo zapisali, da obstaja nevarnost, da delavec ob dobrem OD postane pasiven in se ne opredeljuje do aktualnih gospodarskih in družbenoekonomskih tokov v sredini v kateri dela. Zato je še pomembnejše, kot kdaj koli poprej, da tudi nadalje delimo OD v skladu z rastjo dohodka in da delavce nenehno obveščamo o gospodarski in ekonomski situaciji, bolj aktivno kot doslej pa se morajo v akcije vključevati člani ZK, ki morajo tvoriti pozitivna jedra v posameznih sredinah v sodelovanju s sindikalnimi aktivisti. V. B.

V čistilnici sintetične

V razpravi je predlog za izdajo zakona o invalidskem in pokojninskem zavarovanju

Skupščina SFRJ je na seji zveznega zbora z dne 22. 4. 1982 sprejela zakon o temeljnih pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ki pomeni uskladitev pokojninskega in invalidskega sistema z ustavo in zakonom o združenem delu. Ta zvezni zakon pa uvaja le temeljne pravice iz tega zavarovanja, republike in avtonomne pokrajine pa so dolžne, da svoje zakone oz. predpise uskladijo z zveznim zakonom. Že v fazi priprave novega zveznega zakona, se je začelo v Sloveniji delo za pripravo predloga republiškega zakona pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Sedaj je ta predlog izdelan in je dan v razpravo.

V predlogu so pomembne novosti glede na sedaj veljavni republiški zakon, to pa so:

1. Nova zakonska ureditev prinaša bistveno spremembo v krogu zavarovancev pokojninskega in invalidskega zavarovanja. V bodoče naj bi bili v enotno pokojninsko in invalidsko zavarovanje vključeni tudi kmetje, ki jim je kmetijska dejavnost edini oziroma glavni poklic. Temeljno vodilo za takšno rešitev je, naj bi se v bodoče ne širile pravice iz starostnega zavarovanja na podlagi povečanih solidarnostnih prispevkov združenega dela, temveč naj bi si tudi kmetje, tako kot drugi delovni ljudje, zagotavljali svojo socialno varnost za primer starosti, zmanjšanja ali izgube delovne sposobnosti in smrti, na podlagi dela in ustvarjenega dohodka. Že po zveznem zakonu bodo obvezno zavarovani vsi združeni kmetje, dana pa je možnost, da republike in avtonomne pokrajine uveljavijo to zavarovanje tudi za druge kmete. Zato je predlagano, da se obvezno zavarujejo vsi kmetje, ki opravljajo kmetijsko dejavnost kot edini ali glavni poklic, ne glede na dohodek, ki ga ustvarijo na svoji kmetiji. Določiti pa je potrebno zavarovalne osnove, upoštevajoč ekonomsko sposobnost kmetov, da bodo prispevke zmogli tako ekonomsko šibki kot ekonomsko močni kmetje. Za višino zavarovalne osnove naj bi se kmetje odločali individualno, temu primerni pa bodo obsegi pravic iz tega zavarovanja. Pri tem pa je potrebno ločiti vprašanje tistih kmetov, ki so danes uživalci starostne pokojnine oz. so zavarovanci starostnega zavarovanja, stari pa so nad 60 let. Teh pravic pa ni mogoče odpraviti. Zato bo potrebno v prehodnih določbah tega zakona še naprej zagotoviti veljavnost uživanja

starostne pokojnine na približno sedanji ravni.

2. Glede oseb, ki opravljajo samostojno poklicno dejavnost, je potrebno izenačiti te kategorije zavarovancev z zavarovanci-delavci v pravici do varstvenega dodatka, omogočiti dokup let pokojninske dobe na podlagi naknadnega plačila prispevkov za čas pred uvedbo obveznega zavarovanja oz. pred vstopom v zavarovanje, to je pred letom 1965.

Določiti je potrebno tudi obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje vrhunskih športnikov-neprofesionalcev in dokupa let iz tega naslova po 15. 5. 1945.

3. Spremembe odnosov na področju invalidskega zavarovanja, s tem pa neurejenih razmerij v zvezi z uveljavljanjem in uresničevanjem pravic delovnih invalidov, bi bilo možno doseči, da se v zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju natančno razmejijo pristojnosti in obveznosti združenega dela od pristojnosti skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter drugih pristojnih skupnosti ob temeljnem izhodišču, ki ga določa že zvezni zakon, da se mora varstvo delovnih invalidov izvajati predvsem tam, kjer ta invalidnost nastaja, to je v združenem delu. Seveda pa je jasno, da združeno delo v določenih primerih ne more nositi vseh rizikov in bremen v celoti, kar predstavlja potrebo nadaljnjega sodelovanja skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter drugih skupnosti in organizacij. Bistvena novost v primerjavi s sedanjo ureditvijo naj bi bila v tem, da bi v prihodnje riziko v zvezi z zmanjševanjem delovne zmožnosti ter prevencijo invalidnosti prevzemale OZD. V okviru skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja naj bi ostale le

pravica do invalidske pokojnine, medtem ko bi se zagotavljalo uresničevanje ostalih pravic, pravice do zaposlitve na drugem delu, pravice do prekvalifikacije ter s tem v zvezi pravice do nadomestil osebnega dohodka, neposredno v združenem delu. Ker pa naj bi OZD same zagotavljale sredstva za uresničevanje pravic iz invalidskega zavarovanja, bi se morale zmanjšati materialne obveznosti OZD do skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Predlagano pa je tudi, da bi bilo potrebno vgraditi v določila zakona, ki se nanašajo na financiranje oz. zagotavljanje sredstev tudi take rešitve, ki bi urejale diferencirano obravnavanje prispevkov iz osebnega a dohodka delavcev in dohodka delovnih organizacij, ob upoštevanju stopenj rizikov in uspehov, ki jih posamezna OZD dosega pri zagotavljanju varnega in zdravega dela.

Dopolnjena oz. spremenjena so nekoliko tudi določila o uživanju in izgubi pravic delovnih invalidov s poudarkom na omejevanju uživanja in prenehanja pravic, kar mora po določenih zveznega zakona urejati republiški zakon.

4. Predlagano je, da bi ženske-delavke, ki se odločijo za upokojitve glede na nov zakon o delovnih razmerjih, to je po 40 letih pokojninske dobe (tako kot moški), lahko uveljavljale povišanje pokojnine šele, ko bi dopolnile pokojninsko dobo 40 let (1 % letno).

5. Predlagana je uvedba možnosti predčasne upokojitve. Do konca leta 1973 je bil inštitut predčasne upokojitve uveljavljen v sistemu pokojninskega in invalid. zavarovanja z zveznim zakonom. Kot vemo, v slovenskem sedanjem zakonu tega ni. V predlogu pa je sedaj ta možnost podana. Zavedati pa se je treba, da pomeni predčasna upokojitve tudi znižanje pokojnine in s tem padeč socialne varnosti ter da bodo večji pritiski na varstveni dodatek.

6. V poglavju o uživanju in izgubi pravic je treba urediti še naslednja vprašanja:

a) uživanje pravice do družinske pokojnine za čas služenja vojaškega roka v JLA glede na novi zakon o vojaški obveznosti. Ta čas naj bi

pravica do družinske pokojnine mirovala in se družinska pokojnina ne bi izplačevala;

b) izplačevanja pokojnine našim upokojemcem, ki se po dopolnitvi polne pokojninske dobe zaposlijo in zavarujejo v tujini; pokojnina se ta čas ne bi izplačevala;

c) z novim zveznim zakonom je določeno izplačevanje pokojnin za nazaj vsem novim upokojemcem po 1. 1. 1983. V bodoče naj bi način izplačevanja pokojnin uredila skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja s samoupravnim splošnim aktom;

d) v okviru pokojninskega zavarovanja je potrebno izenačiti izvenzakonsko skupnost z zakonsko, tako kot je to opredeljeno v rodbinski zakonodaji. Obstoj izvenzakonske zveze na podlagi katere bi določena oseba bila upravičena do družinske pokojnine, bi moralo presojati sodišče v nepravdnem postopku;

e) v republiškem zakonu bi bilo potrebno urediti dokup let tudi za osebe, ki so opravljale samostojne dejavnosti pred uvedbo obveznega zavarovanja in za kmete;

f) predvideti, da se v pokojninsko dobo všteta tudi čas služenja vojaškega roka v JLA ali nad 24 mesecev ali pa nad 15 mesecev.

7. V prehodnih in končnih določbah je potrebno predvideti prenehanje veljavnosti zakona o starostnem zavarovanju kmetov in zagotovitev nadaljnjega uživanja kmečke pokojnine tistim, ki so do dneva uveljavitve zakona o pokojnin. in invalid. zavarovanju kmetov pridobili pravico do starostne pokojnine, to je sedanjim uživalcem kmečkih pokojnin in v varianti tudi vsem tistim kmečkim zavarovancem starostnega zavarovanja, ki so stari nad 60 let.

To so v kratkem vse bistvene spremembe predlaganega predloga novega republiškega zakona. Možnosti za razpravo so še, saj se bo na podlagi tega predloga osnoval osnutek zakona, ki bo ravno tako dan v javno razpravo.

L. S.

PRAZNOVANJE NAŠEGA PRAZNIKA V SLIKI

Praznovanje letošnjega predilniškega praznika — 96. obletnice obstoja, je bilo delovno. Pričelo se je s športnimi tekmovanji za naše sodelavce, ki so po končanem rednem delu prihajali na prizorišča posameznih tekmovanj.

Vse se je pričelo že v ponedeljek, 6. 9. 1982 s strelskim tekmovanjem, nato se je zvrstilo še pet panog, in končalo v petek 17. 9. 1982 s razglasitvijo rezultatov. Seveda pa tekmovanja niso bila vsak dan.

REZULTATI ŠPORTNEGA TEKMOVANJA »96 LET PREDILNICE LITJA«

Streljanje

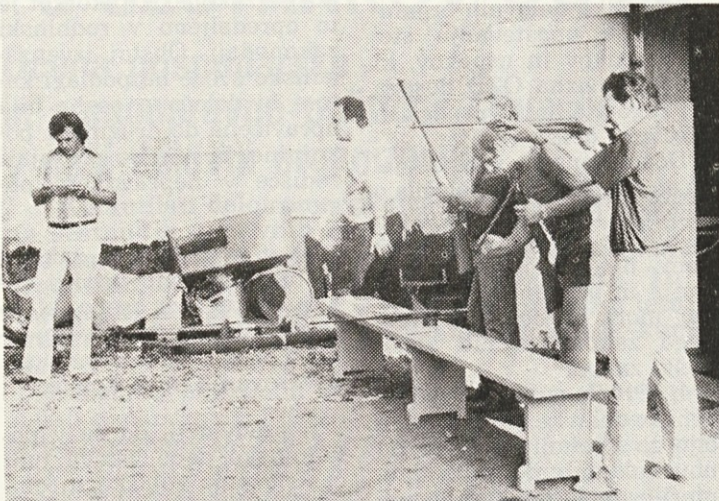
Moški:

1. Janko Kos
2. Janez Tišler
3. Jože Nejedly

Ženske:

1. Barbara Nejdly
2. Regina Hauptman
3. Marjana Deželak
4. Marija Tišler

Tekmovalo je 30 tekmovalcev in 4 tekmovalke.

Streljanje pred gasilskim domom Predilnica Litija.

Namizni tenis

Moški:

1. Franc Stopar
2. Janko Kos
3. Venko Pajer

Ženske:

1. Barbara Nejedly
 2. Marjana Deželak
- Tekmovalo je 12 tekmovalcev in dve tekmovalki.

Namizni tenis v osnovni šoli na Graški Dobravi.

Mali nogomet:

1. Ekipa predilnice
2. Ekipa sukalnice
3. Ekipa delavnice vzdrževanja

4. Ekipa skupne službe
 5. Ekipa predpredilnice
- Najboljši strelec je Jože Nejedly — 6 golov. Sodelovalo je 40 tekmovalcev.

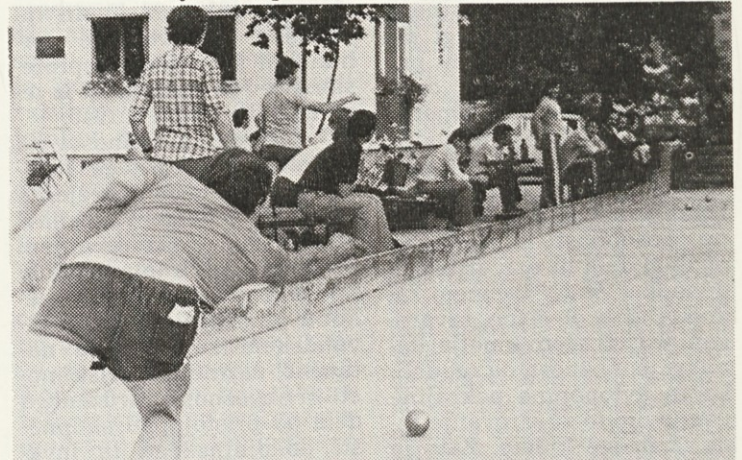
Nogometa se je udeležilo največ tekmovalcev.

Balinanje:

1. mesto je dosegal ekipa, ki so jo sestavljali: Franc Mešič, Janko Kos, Franc Škoberne,

2. mesto: Cveto Kos, Emil Lapornik, Bogdan Bučar,
3. mesto: Miro Dobravec, Leon Jelnikar, Tine Lambergar.

Sodelovalo je 8 ekip — 24 tekmovalcev.

Balinanje pred Ribiškim domom.

Šah

- Sodelovalo je le pet udeležencev
1. mesto: Jože Rink

2. mesto: Janez Hauptman
3. mesto: Ferid Seferović
4. mesto: Emil Lapornik
5. mesto: Janko Kos

Šah. Drugi z leve Jože Rink — zmagovalec.

Kegljanje: od dvajsetih udeležencev in štirih udeleženk so dosegli:

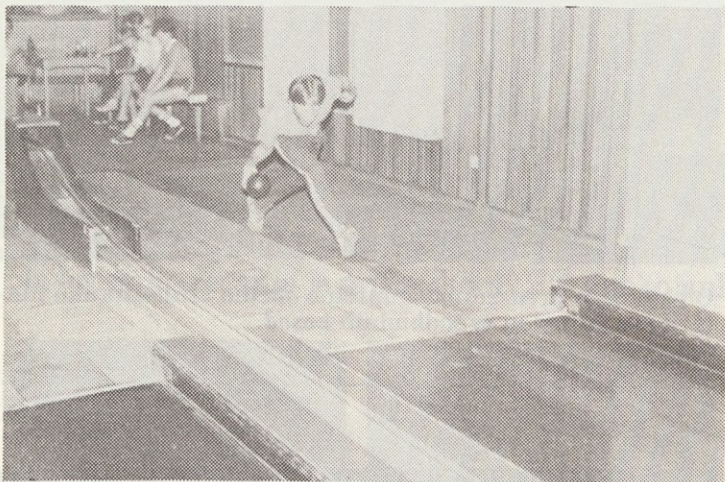
Moški:

- 1. mesto: Jani Mladenič
- 2. mesto: Ivan Markelc
- 3. mesto: Janko Kos

Ženske

- 1. mesto: Regina Hauptman
- 2. mesto: Barbara Nejedly
- 3. mesto: Joža Obolnar
- 4. mesto: Marija Potisek

Skupni zmagovalec tekmovanj je Janko Kos. Sodeloval je pri vseh panogah.

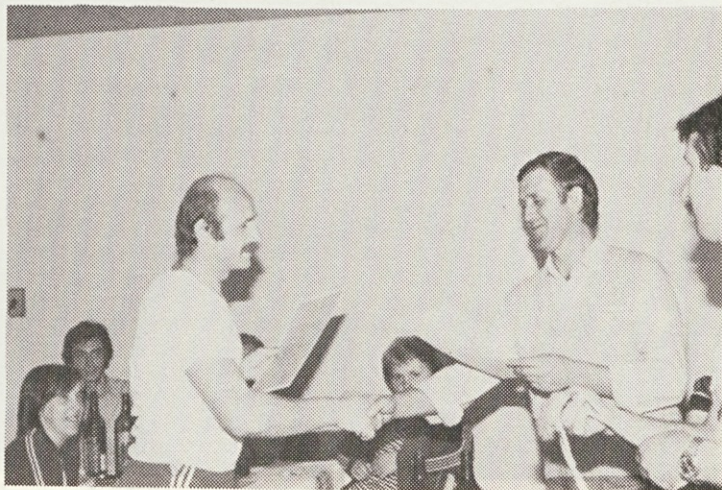
Kegljanje. Ivan Markelc je dosegel 2. mesto, kar mnogi niso pričakovali.

Na žalost pa lahko ugotovimo, da se tekmovanj udeležuje premalo sodelavcev, sploh pa sodelavk, saj je na teh prireditvah aktivno sodelovalo le pet žensk od približno 700.

Člani komisije za šport in rekreacijo si belijo glavo, kaj bi tu izboljšali. Morda pa je rešitev v tem,

da bi bilo manj tekmovanj in več rekreacijskih prireditev (planinski pohodi, kolesarjenje itd.) brez beleženja rezultatov, točk ter razvrščanja — kdo je boljši.

Kadar organiziram smučarske rekreacijske izlete je udeležba dosti večja.

Predsednik sindikata Anton Požek je razdelil medalje.

Dobitki medalj po delitvi na kegljišču v Litiji.

NA DAN PRAZNOVANJA

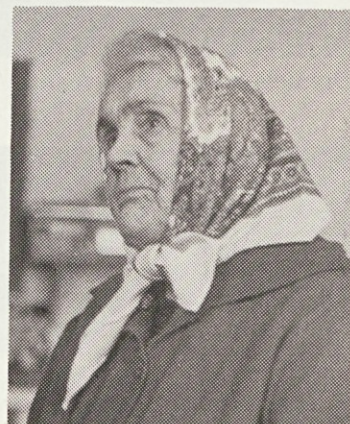
V četrtek 9. 9. 1982 smo dopoldan obiskali naše upokojence v domu počitka »Tisje« Črni potok. Tam bivajo: **Ana Novak, Marija Ocepek, Ana Štros, Alojzija Ponebšek in Frančiška Likar.**

Vsaki smo izročili skromno darilo in šopek. Tudi fotografirali smo se.

Vse so bile presrečne zaradi našega obiska in niso mogle prehvaliti našo delovno organizacijo, ki tudi po tolikih letih še skrbi za njih.

Že smo se poslavljali, ko pride do nas **Amalija Kunstelj.** Nismo je takoj prepoznali, saj tudi nismo vedeli, da je v tem domu.

Povedala je, da je delala v Predilnici že pred 1. svetovno vojno in da se je, ko je bila dovolj stara, tudi upokojila v Predilnici. Torej je naša upokojenka. Takrat se nam je posvetilo. To je Malka Kunstelj, ki smo jo v našem glasilu že predstavili pred 5 leti, kot našo najstarejšo upokojenko.

Malči Kunstelj pravi: »76 let sem jih že bila«. To drži saj se je rodila leta 1886. Je naša najstarejša upokojenka, in bo kmalu dopolnila 100 let.

Na vprašanje koliko let je že za njo pravi: »Šestindvetdeset sem jih že bila!« Seveda, saj je rojena leta 1886 in bo kmalu dopolnila 100 let — takrat kot Predilnica Litija.

Nihče ne dvomi v to — saj je Malka čila in čvrsta, ima dober spomin. Dobro se spominja svoje mladosti.

Ob slovesu v domu »Tisje« smo obljubili, da jih bomo še obiskali.

Kako je bilo tega dne popoldan v dvorani na Stavbah, na svečani seji delavskega sveta in kasneje na srečanju z upokojenimi delavci pa si oglejte na fotografijah na naslednjih straneh.

Naši upokojenki, ki bivata v domu počitka »Tisje«: Ana Štros (druga z leve) in Marija Ocepek (peta z leve). Med njima stoji upravnica doma Marija Tomšič, ostali trije pa so člani delegacije iz Predilnice.

PRESEDNIK DELAVSKEGA SVETA Mirko Lovše med branjem svojega govora na svečani seji ob 96. jubileju naše tovarne. Desno od njega sedijo: Danilo Cvetežar, podpredsednik delavskega sveta; Anton Požek, predsednik konference sindikata; Jože Mirtič, glavni direktor in Branko Pintar, predsednik skupščine občine Litija.

Ob koncu je predsednik skupščine občine Litija Branko Pintar povedal nekaj vzpodbudnih besed.

Del delegatov med svečanim zasedanjem delavskega sveta.

Mirko Lovše, predsednik delavskega sveta deli jubilatantom spominke ure.

Delegati delavskega sveta po svečani seji.

Na letošnje srečanje je prišlo skoraj 200 upokožen in upokoženec.

Najprej jih je pozdravil ... za tem pa še glavni di-
predsednik konference sin- rektor Jože Mirtič.
dikata Anton Požek ...

Celoten program je uspešno povezovala predsednica predil-
niške mladine, Mojca Stritar.

Prizor enega izmed številnih šaljivih tekmovanj upokožen-
cev, ki so jih pripravili naši mladinci, ko je bilo potrebno po
taktu muzike hitro menjavati klobučke tako, da je imel
vsak vedno le po enega na glavi. Kdor se zmoti, izpade.

Tov. Justa Kos se je
v imenu vseh upoko-
ženecv takole zahva-
lila:

»Kolektivu Predilni-
ce Litija se upokoženci
najlepše zahvaljujemo
za topel in pristrčen
sprejem ob jubileju de-
lovne organizacije in
tovarišu direktorju za
dvajsetletno uspešno
vodenje podjetja.«

STANOVANJA . . .

Predilnica Litija bo v letu 1983 kupila 9 stanovanjskih enot in sicer:

- 5 dvosobnih stanovanj v izmeri 59,70 kv. m
- 2 enosobni stanovanji v izmeri 41,29 kv. m
- 2 enosobni stanovanji v izmeri 33,02 kv. m

3 dvosobna stanovanja so namenjena za »mlade družine« ostala stanovanja pa se bodo delila po prednostni listi, ki je bila sprejeta 15. 7. 1982 in bo veljala do 31. 12. 1982.

Po določenih soinvestitor-ske pogodbe, ki je bila podpisana v juniju 1982, moramo kot soinvestitor najkasneje v roku 4 mesecev po podpisu te pogodbe dostaviti investitorju spisek bodočih nosilcev stanovanjske pravice teh stanovanj. Zato je odbor za stanovanjska vprašanja oddal stanovanja naslednjim prosilcem: enosobna stanovanja Dimec Bojan, Tomše Jožefa, Josipovič Bogdan in Railić Vukica. Josipovič Desi pa je dodeljeno dvosobno stanovanje, na Cesti Zasavskega bataljona 5.

Dvosobna stanovanja odbor še ni razdelil, ker je bila vložena pritožba na Sodišče združenega dela v Ljubljani.

Spisek bodočih nosilcev stanovanjske pravice je treba predložiti Samoupravni stanovanjski skupnosti zato, da bodo pričakovalci stanovanj lahko nadzorovali in usmerjali gradnjo.

Stanovanja v okviru stanovanjske soseske ob Maistrovi ulici bodo vseljiva do 30. 6. 1982. Frekoračenje dogovorjenega roka opravičujejo okoliščine, ki so določene z zakonom.

V soinvestitorski pogodbi je določena tudi končna cena za m² stanovanjske površine, ki znaša 30.142,57 din in je bila oblikovana na podlagi veljavne metodologije za določanje cen stanovanjske gradnje v SR Sloveniji in sprejeta na skupščini stanovanjske skupnosti dne 24. 5. 1982 in potrjena od Sveta skupnosti za cene občine Litija (Ur. l. SRS, št. 20/82) s predvidenimi podražitvami v višini 18 %.

Ker je končna cena že znana, smo lahko izračunali lastno udeležbo v skladu s samoupravnim sporazumom in jo bodo pričakovalci sta-

novanj vplačali do vsetitve v stanovanje in sicer 1/2 do izdaje odločbe za stanovanje, drugo polovico pa do vsetitve v stanovanje, ki bo predvidoma 1. 7. 1982. Kolikor se bo stanovanje do izgradnje podražilo, bodo pridobitelji stanovanj vplačali še dodatno soudeležbo v sorazmerju s povečanjem cene stanovanja.

Če pričakovalci stanovanj do 1. 7. 1983 ne bodo vplačali soudeležbe, bo odbor za stanovanjska vprašanja stanovanja oddal drugim prosilcem.

Za mlade družine«, ki so pridobile stanovanja pri Samoupravni stanovanjski skupnosti za dobo 7 let, je delovna organizacija sklenila s Samoupravno stanovanjsko skupnostjo jamstvene pogodbe, v katerih je določeno, da bo po preteku 7 let skupaj z »mladimi družinami« rešila njihove stanovanjske probleme.

V ta namen smo kupili 3 dvosobna stanovanja, v kateri se bodo preselile »mlade družine«. V primeru, da se mlade družine ne bi želele izseliti iz dosedanjih stanovanj, pa moramo Samoupravni stanovanjski skupnosti zagotoviti nadomestno stanovanje, torej odstopiti stanovanje, ki je namenjeno »mladi družini«.

V skladu s samoupravnim sporazumom o urejanju stanovanjskih vprašanj morajo »mlade družine« vplačati soudeležbo v višini obvezno privarčevanega zneska in kredita pridobljenega na privarčevani znesek pri Ljubljanski banki, Stanovanjsko-komunalni banki in Ljubljani, na podlagi stanovanjske pogodbe o varčevanju.

Iz navedenega je razvidno, da so stanovanja, ki bodo zgrajena v letu 1983 že oddana in da se bodo do naslednjega nakupa stanovanj oddajala le izpraznjena stanovanja.

Odbor za stanovanjska vprašanja

F. Vrhovc

Dušan Lindner se ukvarja s kajakaštvom — tako, za rekreacijo. Ta šport je bil pred leti v Litiji dosti bolj razvit. Starejši lahko povedo, da je obstajal klub in da je bilo dosti kajakaških tekmovanj v Litiji.

Informacija o zakonu o splošni ljudski obrambi

Predlog zakona o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti so obravnavali zbori republiške skupščine na sejah 29. septembra.

Celotno besedilo predloga zakona s povzetkom in obrazložitvijo je objavljeno v Prilogi VI skupščinskega Poročevalca 20. julija letos.

S predlogom zakona je skladno z zveznim zakonom o splošni ljudski obrambi, ki je bil sprejet aprila letos, opredeljen enotni obrambno-zaščitni sistem ter določena vsebina splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite kot celovite enotne obrambno-zaščitne funkcije samoupravne socialistične družbe.

Predlog zakona med drugim ureja splošna načela za ustanavljanje, sestav in delovanje komitejev za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito; dopolnjuje in jasneje opredeljuje določbe o obrambnih pripravah in uresničevanje družbene samozaščite v

krajevni skupnostih, tozdih ter drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih; ureja pravice in dolžnosti samoupravnih interesnih skupnosti, poslovnih skupnosti in drugih oblik združevanja organizacij združenega dela na področju splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite; ureja naloge družbenopolitičnih in družbenih organizacij, društev ter družbenopolitičnih skupnosti na področju splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite. V posebnih poglavjih opredeljuje še teritorialno obrambo, narodno zaščito in civilno zaščito, sistema za opazovanje in obveščanje ter obrambno in samozaščitno usposabljanje delovnih ljudi in občanov.

Po »Delegatskem biltenu« sekretariata za informacije Skupščine SRS Interne informacije RS ZSS

Pravilna uporaba ortopedskih čevljev

Glede na rezultate zdravstvenih raziskav v naši delovni organizaciji, je delavski svet na predlog komisije za varstvo pri delu odobril kot novo zaščitno sredstvo za delavke, ki pretežno delajo oboje, ortopedske čevlje.

Namreč, pri večjem številu delavk se pojavijo krčne žile kot posledica dela v stoječem položaju.

Prvo: ortopedski čevlji, ki so bili nabavljeni glede obstojnosti, kot tudi glede

materiala in številki niso ustrezali. Čevlji, ki smo jih sedaj nabavili so kvalitetnejši. Vendar opažamo da mnoge delavke nosijo te čevlje brez nogavic. Pri takem nošenju lahko pride do določenih glivičnih obolenj in odrgnin.

Zato opozarjamo, da v teh čevljih nosijo delavke nogavice, najboljše bombažne, da bi se izognile omenjenim težavam.

A. K.

Navodila za razpoznavanje in uporabo ročnih gasilnih aparatov

V Predilnici Litija imamo letno do 30 zankov požarov, ki jih v pretežni meri pogasimo s pomočjo gasilnih aparatov.

Ročne gasilne aparate moramo dobro poznati, če jih hočemo pravilno uporabiti in uspešno pogasiti začetne požare.

Požari ne povzročajo samo škodo na surovinah in delovnih pripravah in napravah. Požar v odsesalnih napravah v čistilnici bombaža je v letu 1980 povzročil 24 urni zastoj strojev v celotni predpredilnici in tudi v predilnici. Zaradi zmanjšanja proizvodnje preje, zaradi enodnevnega zastoja strojev smo ob mesecu prejeli nižje osebne dohodke. Zato se v nas utrjuje zavest, da smo na svojih delovnih mestih odgovorni za izvajanje varstva pred požarom.

Za uspešno varstvo pred požarom moramo poznati:

Gorenje — pogoji: 1. gorljiva snov, 2. kisik oz. zrak in 3. toplota, da se snov ugreje do vnetišča.

Vnetišče je temperatura, pri kateri se vnetljiva snov vname zaradi prisotnosti kisika.

Plamenišče je temperatura, pri kateri se nad gladino tekočine pojavijo vnetljivi plini.

Požari po vrsti gorljivih snovi:

A — Trdne snovi (les, premog, papir),

B — Tekočina (naftni derivati, alkoholi),

C — Plini (etan, svetilni plin, butan),

D — Gorljive kovine (aluminij, magnezij),

E — Na področju pod električno napetostjo.

Požari po prostoru: notranji in zunanji.

Požari skupine A učinkovito gasimo z vodo, ker z vodo ohlajamo tudi žar. Toda goriva zgorevajo z žarom in plamenom. Pri teh požarih so neučinkoviti gasilni aparati na suho gašenje kot so prah (»S«) in ogljikov dioksid (CO₂).

S takimi gasilnimi sredstvi zadušimo samo plamen. Žarenje pa ostane in se gorljiva snov ponovno vname. Goreča bombažna vlakna lahko pogasimo le z vodo.

Požari skupine B — gorenje tekočin se prične šele tedaj, ko se tekočina segreje in začne hlapeti, nato se hlapi segrejejo do vnetišča in se vnamejo. Hlapi lahko tudi eksplodirajo. Za gašenje teh snovi so najbolj primerni in učinkoviti gasilni aparati na prah. Z aparatom na prah odvezamo kisik oziroma prekinemo dostop kisika in onemogočimo gorenje.

Požari skupine C — gorljivi plini pomešani v določenem razmerju z zrakom

ustvarjajo pogoje za eksplozijo. Taka zmes plina in zraka se lahko zelo hitro vname ob nastanku iskre, kar pomeni eksplozija. Za te vrste požarov je najučinkovitejši gasilni aparat za gašenje požarov napolnjen z ogljikovim dioksidom (CO₂). Te požare uspešno gasimo tudi z gasilnimi aparati na prah (»S«).

Požari skupine D — vnetljive kovine gorijo z visokim sijajem in z blestečim plamenom. Požari lahkih kovin oddajajo visoko toploto in dotik z vodo bi povzročil pokalno eksplozijo. Požare takih kovin smemo gasiti samo s suhimi gasilnimi sredstvi, kot so pesek, zemlja ali posebne vrste gasilnih praškov.

Požari skupine E — ti požari nastanejo ob električni energiji. Vzroki so različni (odvisno kaj gori, električna instalacija, električni agregati). Pri gašenju najprej izklopimo električni tok.

Požare gasimo z gasilnimi sredstvi, ki niso prevodniki električne energije, to je z ogljikovim dioksidom (CO₂) in prahom (»S«). Gašenje pod napetostjo zahteva posebne dodatne varnostne ukrepe, saj lahko nastanejo še druge nevarnosti, kot so: dotik z elektriko, pojavi strupenih polinov, eksplozija, zadušljivi dimi, opekline itd.

Ročni gasilni aparati

S pomočjo ročnih gasilnih aparatov gasimo začetne požare tako, da z dušenjem odvezamo kisik ali gorečo snov ohlajamo. Vemo, da brez toplote ni gorenja.

Z ročnim gasilnim aparatom na vodo goreči predmet ohlajamo. Z aparatom na prah in na ogljikovo kislino odvezamo, da je potreben za nastanek požara.

Pri preizkusu znanja razpoznavanja in uporabe ročnih gasilnih aparatov, so imeli posamezni člani precej težav, ker niso ločevali gasilnega aparata na prah, vodo in ogljikovim dioksidom. Ročne gasilne aparate takoj razpoznamo po ročniku posameznega aparata.

Ročni gasilni aparat na vodo (V) ima na koncu ročnika razpršilec.

Ročni gasilni aparat na prah (S) ločimo od aparata na ogljikov dioksid (CO₂) tako, da ima aparat na prah na ročniku ročico za aktiviranje, ročnik na CO₂ je širši in nima ročice. Sedaj lahko razločujemo posamezne ročne aparate na fotografijah.

njenja. Sestavljen je iz varovalke, ročice za aktiviranje in ročice ročnika.

Z gasilnimi aparati »S« gasimo takole:

Prvič: aparat snamemo z mesta, kjer je in ga nesemo v bližino požara in dvignemo ročnik iz njegovega ležišča.

Drugič: izvlečemo varovalko tako, da jo nataknemo na sredinec in potegnemo naravnost od aparata.

Tretjič: močno pritisnemo na ročico za aktiviranje in ročico popustimo, tedaj se zasliši šum v aparatu. Takoj se pripravimo za gašenje in sicer tako, da se približamo požaru od 1,5 do 2 metra razdalje.

Četrtič: pritisnemo na ročico ročnika in curek usmerimo v požar malo iznad goreče površine 15 do 20 cm. Roč-

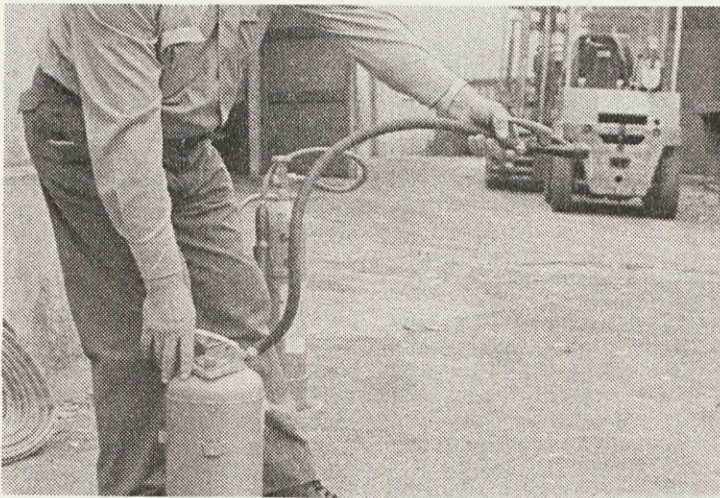
Ročni gasilni aparat na vodo, prah in ogljikov dioksid (CO₂). Aktiviranje ročnega gasilnega aparata na prah (»S«).

Uporaba ročnih gasilnih aparatov

Aparat na prah (S)

Gasilni aparat na prah S—6 kg in S—9 kg se razlikujeta samo po vsebini pol-

nik gibljemo levo in desno hitro ter tako gasimo. Pri gašenju razrahljanega bombaža ne smemo ročnik usmeriti neposredno v goreča vlakna ker je nevarnost da jih (Nadaljevanje na 10. strani)

Aktiviranje ročnega gasilnega aparata na prah (»S«).

Ročni gasilni aparati

(Nadaljevanje z 9. strani)

razpršimo v okolico in tako požar razširimo. Goreča vlakna moramo s prahom pokriti.

Tehnični podatki gasilnih aparatov S

- aparat »S« teža 6 kg in 9 kg
- domet curka 3—4 m
- čas delovanja 12 in 18 sekund
- gasimo prostornino 6 in 9 kub. metrov
- gasimo površino 1,5 in 2,25 kvadratnih metrov
- Področja delovanja od -20°C do +60°C.

V delovni organizaciji je ročnih gasilnih aparatov z odpiralnim ventilom malo, večina se aktivira s pomočji sifonskega ventila — ročice.

Gasilni aparati CO₂ so namenjeni predvsem za gašenje začetnih požarov električnih naprav nizke in visoke napetosti, čistilnih strojev, mikalnikov, telefonskih naprav, vrednostnih papirjev itd. Aparat je napolnjen s tekočim ogljikovim dioksidom. Pri aktiviranju izhaja ogljikov dioksid skozi ročnik v obliki plina, nekaj

Ročni gasilni aparat CO₂ na odpiralni ventil in ročni gasilni aparat CO₂ z vzvodom za aktiviranje.

Aktiviranje ročnega gasilskega aparata na ogljikov dioksid (CO₂) s pomočjo odpiralnega ventila.

Aparata za gašenje z ogljikovim dioksidom — CO₂

Aparata se razlikujeta samo po ventilih za aktiviranje. Sicer pa je sestavljen: iz sifonskega ventila, varovalke, ročice za gašenje, ročnika jeklenke in navadnega ventila.

pa tudi v obliki snega, ki doseže minus 79°C. Plin CO₂ je težji od zraka, zato požar učinkovito zadušimo. V posameznih oddelkih imamo tudi prevozne aparate na CO₂ (2 jeklenki CO₂ po 30 kg) in stabilne CO₂ naprave v čistilnici bombaža.

Tehnični podatki ročnih gasilnih aparatov CO₂

- aparat CO₂ teža 3 kg in 5 kg
- čas delovanja 15 in 20 sekund
- domet curka 2 do 3 in 3 do 4 metre
- gasimo prostornino 1—3 in 2—5 m³
- gasimo površino 0,3 in 0,5 m².

Navodila za uporabo

CO₂ aparat aktiviramo tako, da pritisnemo na sifonski ročnik (ročico), ročnik pa usmerimo v požar in ga gibljemo levo in desno. Navadni ventil pa odvijemo z leve na desno.

Ročni gasilni aparat na vodo z razpršilcem.

Ročni gasilni aparat z vodo — razpršeni curek

Aparat za gašenje z razpršanim curkom vode je namenjen gašenju začetnih površinskih požarov, kjer ogenj še ni prodril v notranjost snovi in kjer niso še nastala globlja žarišča. Razpršeni vodni curek pokrije večjo površino, zato je gašenje površinskega požara z razpršilnim curkom bolj učinkovito kot pa gašenje s polnim curkom vode.

Delovanje ročnega gasilnega aparata je zasnovano na tlaku ogljikovega dioksida — CO₂, ki je vtekočinjen v jeklenki pod visokim tlakom. Ogljikov dioksid se spusti v notranji posodi nad gladino vode, ko je udarna igla prebodla ploščico jeklenke CO₂. Tlak, ki je nastal nad gladino vode, potiska vodo s tlakom 4—6 barov po vzgonski cevi v gumijasto cev do razpršilca.

Tehnični podatki
Količina vode — 9 litrov
Domet curka — 3 metre
Čas delovanja 50 sekund

Z aparatom gasimo začetne požare (temperatura 0°C do +45°C)

Navodila za uporabo

Ker je domet curka komaj 2—3 m, se moramo z aparatom čim bolj približati ognju.

- aparat postavimo na tla in pripravimo cev za gašenje,
- izvlečemo varnostno sponko
- pritisnemo vzvod navzdol.

Ko smo z vzvodom sprožili aparat, ne smemo hkrati pritisniti na vzvod na gumijasti cevi, ki odpira in zapira ročnik, temveč moramo počakati 2—3 sekunde, da se ogljikov dioksid sprosti v notranji posodi in šele potem usmerimo razpršeni curek na gorečo površino. Ko smo gasili okoli 10 sekund, popustimo vzvod na gumijasti cevi za 2 do 3 sekunde in tako zapremo odvod vode. V tem času se v notranji posodi ponovno zbere potrebni tlak za nadaljne gašenje. Tako ponavljamo postopek vse do tlej, dokler sta v posodi še voda in ogljikov dioksid.

V delovni organizaciji vzdržujejo in pregledujejo ročne gasilne aparate dežurni gasilci. Sami pa moramo v oddelkih, kjer delamo večkrat pogledati ročne gasilne aparate, da jih znamo razlikovati in tudi uporabiti v primeru začetnega požara.

Ako začetnega požara sami ne moremo pogasiti, obvestimo mojstra. Po lastni presoji s pomočjo stikala aktivirajmo ročno gasilno sireno. Predhodno moramo z klavircem ubiti na omarici, ki je pod sireno, zaščiteno steklo. Prva minuta ob zanetku požara je usodna, ker je od naše prisebnosti odvisno ali bomo ogenj pogasili, ali pa se bo razširil na bližnjo okolico in povzročil še več škode.

Mesec oktober je posvečen požarni varnosti. Po vsej Sloveniji pa tudi na območju mesta Litije bodo organizirana predavanja, razstave, nenadne gasilske vaje in reševalni ukrepi.

Tudi v delovni organizaciji je gasilsko industrijsko društvo skupno s civilno zaščito izdelalo program meseca požarne varnosti pod geslom:

Nič nas ne sme presenetiti!

Prav je, da se tudi sami vključimo v prizadevanje za varno delovno okolje.

Varnost. ing.
Franc Lesjak

Zavod za izobraževanje in kulturo Litija enota Delavska univerza Litija

o b j a v l j a

RAZPIS

I. za vpis v I. letnik srednjih šol po programih usmerjenega izobraževanja:

1. kovinsko obdelovalna usmeritev
 - program obdelava kovin in upravljaec strojev
 - program obratni strojni tehnik — tehnolog
2. elektro stroka
 - program monter električnih omrežij
3. promet in zveze
 - program voznik motornih vozil

II. za vpis v osnovno šolo (5., 6., 7. in 8. razred)

III. za vpis v programe strokovno funkcionalnega izobraževanja za delo (tečaje)

- upravljaec lahke in težke gradbene mehanizacije
- voznik viličarja
- tečaj za gostince (natakar, kuhar)
- začetni in nadaljevalni strojepisni tečaj
- tečaj tujih jezikov (nemški, angleški, italijanski)
- tečaj iz varstva pri delu
- higienski minimum
- tečaj za skladiščnike
- šiviljski tečaj

Vse informacije o posameznih oblikah izobraževanja
dobite na delavski univerzi, Parmova 4, od 7. do 12. ure
in od 15. do 17. ure.

Usmeritve in kriteriji za regresiranje prehrane med delom

Na podlagi stališč in usmeritev 3. konference Zveze sindikatov Slovenije o organizirani prehrani delavcev med delom je predsedstvo republiškega sveta ZSS na seji 29. aprila letos sprejelo naslednje usmeritve in kriterije za regresiranje prehrane med delom:

1. Organizirana prehrana med delom so pripravljene obroki, ki so praviloma topli, izjemoma pa tudi hladni ali kombinirani, če tega med delom ni mogoče zagotoviti drugače. Obroke lahko pripravijo v temeljni organizaciji, drugi organizaciji ali delovni skupnosti, za svoje delavce ali delavce drugih organizacij. Prehrano med delom je mogoče zagotoviti tudi po pogodbi z gostinskim obratom, delikatesnim od-

delkom trgovine, obratom družbene prehrane odprtega tipa ali obratom živilske industrije.

2. Organizacija, ki za svoje delavce ne bo preskrbela prehrane med delom na enega od naštetih načinov, v letu 1983 tega ne bo mogla nadomestiti z izdajanjem vrednostnih trgovinskih bonov. Leta 1983 se namreč ukinejo vrednostni boni za nakup živil v trgovini, ki so jih doslej s soglasjem občinskega sveta ZS ali brez soglasja izdajale svojim delavcem organizacije združenega dela, ki niso organizirale prehrane med delom.

Tako bo zagotovljena namenska poraba družbenih sredstev za prehrano med delom, katerih vir so materialni stroški in sklad skupne porabe.

3. Namesto vrednostnih — trgovinskih bonov, ki so jih do-

slej prejeli delavci, ker jim iz objektivnih razlogov (narava del in nalog, zdravstveni razlogi) prehrane med delom ni mogoče organizirati tako kot drugim, jim bo organizacija združenega dela lahko izplačevala regres za prehrano med delom v gotovini, če je to skladno z naslednjimi kriteriji:

— če zaradi narave dela in nalog delavci ne opravljajo del na stalnem mestu, ampak vsak dan drugje v kraju ali zunaj kraja stalne zaposlitve, pri čemer ni mogoče vnaprej predvideti mesta ali časa trajanja takega dela. Regres pripada delavcu samo za tiste delovne dneve, ko ne dobiva dnevnic. V to skupino spadajo npr. delavci, ki opravljajo dela in naloge serviserjev, monterjev, potnikov, dežurnih veterinarjev itd.;

— če gre za delavce, ki imajo predpisano dietno prehrano, pa take hrane ni mogoče zagotoviti v okviru organizirane prehrane za ostale delavce.

4. Kriterije iz 3. točke naj organizacije oziroma delovne skupnosti podrobneje opredelijo v svojih samoupravnih aktih. Za delavce, ki jim pripada gotovinski regres (1. odstavek 3. točke), morajo izrecno navesti posamezna dela in naloge, zaradi katerih ni mogoče organizirati prehrane med delom. Za delavce, ki jim pripada gotovinski regres (2. odstavek 3. točke), je treba pooblastiti strokovno službo, da bo ugotovila upravičenost do takega regresiranja na podlagi zdravniškega potrdila ali poiskala možnosti za organiziranje dietne prehrane.

5. Izplačevanje regresa v obliki vrednostnih-trgovinskih bonov delavcem iz 1. in 2. odstavka 3. točke se nadomesti z izplačevanjem v gotovini, takoj ko organizacija ali skupnost vnese določila o tem v svoje samoupravne akte, najpozneje pa do 31. decembra letos. Za to je organizacija ali delovna skupnost dolžna izdelati seznam upravičencev do regresa za prehrano v gotovini in ga ob izplačilu predložiti službi družbenega knjigovodstva.

6. Osnovne organizacije in občinski sveti zveze sindikatov bodo zagotovili, da bodo organizacije oziroma delovne skupnosti v svoje samoupravne akte zapisale določila iz teh usmeritev in kriterijev najpozneje do konca letošnjega leta, ki je prehodno leto za postopno ukinitje vrednostnih bonov za prehrano med delom in za prehod na izplačevanje regresa v gotovini upravičencem do takega izplačila.

Zavzele se bodo, da bodo organizacije združenega dela in druge organizacije in delovne

skupnosti v svojih letnih planih opredelile obseg sredstev za prehrano med delom, ki jih bodo delavcem izplačevale v gotovini glede na delo, ki ga opravljajo.

7. Sindikati bodo delovali tako, da bodo v primerih, ko organizacije združenega dela ne bodo določile kriterijev za izplačilo gotovine, pa jo bodo kljub temu izplačevale, dali pobudo pravobranilcu samoupravljanja za pregled samoupravnih aktov, na podlagi katerih bodo organizacije izplačevale gotovino; če bo treba, pa bodo dali tudi pobudo za zaščito družbenih interesov pri uporabi družbenih sredstev.

8. Osnovne organizacije in občinski sveti zveze sindikatov bodo za uresničitev teh usmeritev in uporabo kriterijev takoj sprožili aktivnosti za organiziranje obroka med delom tam, kjer tega še nimajo, pa obstajajo proste zmogljivosti za pripravo toplih obrokov v obratih družbene prehrane, ali pa se bodo dogovarjali z gostinstvom. Spodbujali bodo združevanje sredstev za organiziranje prehrane med delom; če prehrane ni mogoče urediti drugače, se bodo zavzemali za to, da bodo prehrano med delom začasno uredili tudi z organiziranjem hladnih malic.

Ustvarjanje pogojev za ukinitve vrednostnih-trgovinskih bonov s 1. januarjem 1983 zahteva, da občinski sveti zveze sindikatov v drugem polletju letos ne izdajajo več soglasij vsem delavcem neke organizacije ali delovne skupnosti in da podrejo prizadevanja, da bodo imeli prehrano med delom dejansko zagotovljeno vsi delavci, razen upravičenih izjem.

(Informacije RS ZSS)

UPOKOJILA SE JE IVANKA HRIBAR

26. avgust je bil za Ivanko Hribar zadnji delovni dan v službi. Po dvaindvajsetih letih dela se je morala invalidsko upokojiti.

K nam je prišla iz »Emone« Ljubljana 1973. leta. Ves čas je bila vlagalka preje v vlagalnici.

Ob plačilnem dnevu, 13. septembra se ni odzvala vabilu na običajen razgovor in prigrizek ob upokojitvi, in tako tudi nismo kaj več zvedeli o njej, pa tudi fotografirati se nismo mogli.

Želimo ji, da bi se v pokojju dobro počutila in ga uživala dolgo vrsto let.

M. Malenšek

V Pineti letos tudi šola v naravi

Osnovne šole v naši občini že vrsto let organizirajo letensko šolo v naravi. Le-ta je namenjena prevsem učenju plavanja, pa tudi spoznavanju kraja, kjer šola poteka, vživljanju v kolektiv in seveda rednemu pouku. Šole v naravi se udeležujejo vsako leto učenci petega razreda oz. četrtega, če je šola organizirana že v juniju.

V šoli v naravi poleti, se učenci hitro naučijo plavati.

Osnovna šola Franc Rozman-Stane Šmartno pri Litiji, je letos organizirala šolo v naravi malo drugače. Letošnja generacija petih razredov je že peta po vrsti, ki je šla v šolo v naravi; toda prva, ki ni bila na Debelem rtiču in v Koprju. Predilnica ca Litija je namreč našim učencem omogočila bivanje v svojem počitniškem domu v Pineti pri Novigradu. S tem je šoli naredila veliko uslugo, zlasti zaradi ugodne cene in dobrih pogojev dela.

Naši učenci so bili v šoli v naravi od sobote 4. 9. 1982 do petka, 10. 9. 1982. Z 62 učenci je bilo tudi pet vodičev; vodja šole v naravi in obenem tudi vodič pa je bila tov. Dužica Mravljica. Seveda je s prihodom naših otrok v tem času sicer ponavadi že precej mirna Pineta naenkrat zaživele; osemnajst hišic pa je dobilo nove prebivalce.

Dnevni red šole v naravi je bil naslednji:

7.00 vstajanje, jutranja telovadba in umivanje;

7.30 zajtrk, po zajtrku pospravljanje hišic;

8.00—9.30 pouk (slovenščina, matematika, spoznavanje družbe, spoznavanje narave, likovni pouk, glasba);

9.30—12.00 učenje plavanja;

12.15 kosilo;

13.30—16.30 — učenje plavanja;

16.30—18.30 — rekreativne dejavnosti, šport, izleti;

18.45 — večerja;

19.00—20.00 — kulturno-zabavni večeri;

20.00 — priprave na spanje;

20.30 — spanje.

Vreme nam je bilo še kar naklonjeno (le dva dopoldneva in eno popoldne se nismo mogli kopati), tako da je delo v glavnem potekalo po načrtu. Tisti dan, ko je bilo slabo vreme, smo pač morali učence zaposliti na drug način: z risanjem, petjem, izleti in podobno.

Dobri pogoji dela, zavzetost učencev in učiteljev in seveda razmeroma lepo vreme so pripomogli le temu, da lahko letošnja šola v naravi ocenimo kot zelo uspešno. O tem zgovorno pričajo rezultati učenja plavanja. Ob prihodu smo imeli 8 plavalcev, 5 polplavalcev, drugi pa so bili neplavalci. Na koncu smo podelili veliko značk — delfinčkov, kar potrjuje uspešnost našega dela. 19 učencev je prejelo zlato, 2 srebrno in 15 bronasto. Za bronasto značko so morali učenci preplavati najmanj 25 m, srebrno so osvojili, če so plavali neprestano 10 minut, za zlato pa je bilo treba razdaljo 50 m preplavati v 70 (dečki) oz. 75 sekundah (deklice). Pri tem je precej učencev (14) končalo učenje kot polplavalec, kar pomeni da učenec sicer zna plavati, vendar 25 m še ne zdrži. Le 12 učencev se v petih dneh ni uspelo naučiti plavati.

Voda je na tem delu naše obale razmeroma čista, bila je tudi topla in tako zelo primerna za učenje plavanja. Nekoliko so nas sicer v začetku motili ježki, ki jih je zares veliko, vendar so vsi učenci s seboj prinesli copate, tako da nas ta morska nadloga ni bistveno ovirala. Precej ježkov pa so otroci znesli tudi na obalo (z rokami, da ne bo pomote), kar jim je pomenilo tudi svojevrsten užitek. Učenci so bili radi na plaži, zlasti so se jim zdele imenitne ležalne deske, ki jih niso bili vajeni od prej, zadnji dan pa so jih radi pomagali uskladiščiti. Na plaži smo preživeli pretežni del dneva.

Pouk je potekal v glavnem na prostem, športna igrišča pa smo poiskali pri predilniških sosedih. Tam smo organizirali različna tekmovanja in aktivnosti, najbolj zagrizeno pa je bilo tekmovanje med štirimi ognji. Dneve smo zapolnjevali tudi z raznimi izleti ob obali, najdaljši in najzanimivejši pa je bil tisti v Novigradu. Zanimivi so bili tudi kulturno-zabavni večeri, ki so jih pripravljali

učenci. Radi so nastopali, med zavzetimi poslušalci njihovih točk pa so bili tudi mnogi letovalci iz počitniškega doma. Učenci so se potrudili zlasti zadnji večer, ko je program spremljala večina ljudi, ki so bili v počitniškem domu Pineta.

Šest dni je minilo izredno hitro, saj so bili tako učenci kot učitelji vseskozi zaposleni. Utrujeni so učenci zvečer kar hitro pospali, in upamo, da zadnjih poletnih letovalcev niso mnogo motili.

Krivičen bi bil, če ne bi omenil vseh, ki so se trudili, da smo te dneve v šoli v naravi ugodno preživeli. Izredno dobra in obilna je bila hrana, ki jo je še poboljšal prijazen odnos vsega osebja. Na tem mestu se v imenu učencev in učiteljev, ki smo jih spremljali, pa tudi v imenu šole zahvaljujem delovnemu kolektivu Predilnice, ki nam je omogočila bivanje v počitniškem domu Pineta. V skrbi za boljši jutri naših otrok smo za takšno sodelovanje tudi v naprej zainteresirani.

F. Poglajen

- MISLIM, DA BI MORAL NEKDO SESTAVITI IN PREBRATI REFERAT O NOVO NASTALI SITUACIJI!